

بررسی پیوندهای خواهر شهری در ارتباط با مفاهیم جهانی شدن

✦ حسین حاتمی نژاد
عضو هیأت علمی دانشگاه تهران
✦ علی مهدی
دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و
برنامه‌ریزی شهری دانشگاه تهران

مقدمه

قبل از هر چیزی باید عنوان شود که پایه و اساس این نوشتار در واقع از ترجمه مقاله‌ای با عنوان «نقش شبکه شهری در ساخت فرهنگ شهرهای جهانی» می‌باشد که تار و پودهای اصلی این متن، بحث مربوط به خواهرشهرها به ویژه خواهرشهرهای استانبول و تاریخچه آن در مسیر جهانی شدن است که به وسیله سدا کونداک لونت، توزین بایکان و علی آهو گولومسر (Alie ahu gulumser , Tuzin baykan , Seda kundak levent)

اساتید دانشگاه استانبول در سال ۲۰۰۴ در چهل و چهارمین کنفرانس منطقه‌ای اروپا در پورتو پرتغال ارائه شده است. قسمت دوم این نوشتار جدای از ترجمه متن مربوط به معرفی خواهرشهرهای ایران، به طور اختصاصی تر خواهرشهرهای اصفهان می‌باشد.

در مسیر جهانی شدن (Globalisation) که به معنای یکپارچگی جهان در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است، شهرهای بیشتری عامل تأثیرگذاری و تأثیرپذیری را دارا می‌باشند. شهرها مظهر تداعی و تجسم این تغییرات گسترده‌اند. جهانی شدن ابتدا در شهرها رخ

چکیده

فرایندهای جهانی شدن و افزایش تقابلات بین شهرها باعث به وجود آمدن یک سیستم/ شبکه شهری جدید شده است که در این سیستم، شهرها در عین حال که با هم در رقابتند، مکمل هم نیز می‌باشند. شبکه شهرها، مانند شهرهای جهانی و یا خواهرشهرها را می‌توان نمونه‌های خوبی از سیستم شهری همکار در سطوح جهانی و منطقه‌ای دانست. این شهرها در کشورهای مختلف خواهان مشارکت و تبادل فرهنگ و تجربیات در این شبکه‌های شهری هستند تا فضاهای مشترکی را بین خود به وجود آورده و آن را توسعه دهند. عمده‌ترین قراردادهایی که در سطح جهانی در ارتباط بین شهرها وجود دارد، قراردادهایی با عنوان پیوندهای خواهرشهری است. هدف اصلی این نوشتار، ارزیابی نقش شبکه‌های شهری به وسیله ابزارهای جنبش خواهرشهری است، که می‌تواند باعث مشارکت و همکاری دو شهر از کشورهای متفاوت بر مبنای درک متقابل فرهنگی و اجتماعی شود. محوریت این نوشتار روی خواهرشهرهای استانبول است. البته پس از معرفی خواهرشهرهای شهر استانبول و روابط بین آنها، خواهرشهرهای ایران و به خصوص شهر اصفهان نیز معرفی خواهند شد.

می‌دهد و شهرها مظهر تجسم جهانی شدن بوده و آن را منعکس می‌کنند. فرایندهای جهانی منجر به تغییر شهرها شده و می‌شود و شهرها نیز این تغییرات جهانی را در خود هضم می‌کنند و به آن موقعیت می‌بخشند.

قرن ۲۱، قرنی شهری به حساب می‌آید که در آن شهرنشین‌های دنیا بخشی از شبکه جهانی را تشکیل می‌دهند که همه این مجموعه‌های عظیم انسانی، خصوصیات و ویژگی‌های مشترکی دارند. آنها نمونه‌های شبکه‌سازی جهانی‌اند که به رغم وجود موانعی چون مسافت‌های چند صد کیلومتری، در آنها مبادله کالا و اطلاعات صورت می‌گیرد.

شبکه شهری جهانی عبارت است از مجموعه شهرهای وابسته به یکدیگر که ساختار سکونتگاهی یک ناحیه، منطقه، سرزمین و جهان را پدید می‌آورند. نظام شهری تنها محدود به ساخت کالبدی نیست، بلکه جریان‌های سرمایه، عوامل تولید، ایده‌ها، اطلاعات و نوآوری‌ها را نیز شامل می‌شود. از این رو نظام‌های بازی هستند که دائماً خود را با تغییرات ساختاری شهرها و ارتباطات خارجی آنها انطباق می‌دهند.

ارتباطات خواهرشهری در دنیا مصداق بارزی از این نظام‌های شهری باز هستند که با پرورش تفاهم، همکاری و دوستی به دنبال تبادل جریان‌های سرمایه، آموزش، فناوری، تولید، فرهنگ و... هستند.

شهرها چنانکه بسیاری از کارشناسان اذعان می‌دارند، به طور فزاینده‌ای در یک سامانه در حال جهانی شدن بین‌المللی درگیر شده‌اند که در آن شهرها برای بقا باید رقابتی موفقیت‌آمیز داشته باشند.

لوفور در کتاب معروف «عدالت اجتماعی و شهر» دیوید هاروی بیان می‌دارد که بر اثر توسعه نیازهای جمعیت شهری

باید شهر تا حدی عملکرد تجاری خود را توسعه دهد. بررسی‌های ژرف‌نگرانه و تحلیل‌های جغرافی‌دانان، اقتصاد محلی را در رابطه با اقتصاد جهانی دانسته‌اند که همزمان بر مقوله شهر هم تأمل کرده‌اند.

بدین ترتیب شهر در بسیاری از موارد به عنوان رابط و اتصال دهنده روابط ملی و بین‌المللی، اثرگذاری قابل ملاحظه‌ای در پیوند اقتصادی محلی با اقتصاد جهانی داشته است. روابط خواهرشهری با توجه به تجربیات جهانی، ضمن برقراری روابطی رقابتی در نظام شهری جهانی، توانسته پاسخگویی مناسب برای رفع نیازهای فزاینده جمعیت خود باشد، ضمن آنکه با توسعه روابط شهر به شهر، به پیوند اقتصاد و فرهنگ محلی با جهانی کمک شایانی کرده است که در ادامه بیشتر توضیح داده خواهد شد.

ما برنامه‌ریزان شهری، شهر را همیشه موجودیتی زنده، حیات‌بخش، فعال و زاینده نیازهای اجتماعی انسان‌ها می‌دانیم که در آن اقتصاد شهری، جمعیت شهری، فرهنگ شهری، پویایی شهری و... همگی واژه‌هایی هستند که معنا، پیوند و ارتباطی ناگسستنی با هم دارند.

از این رو شهر به عنوان موجودیتی زنده نیازمند ارتباط مداوم با هم نوعان خود است که این روند به خصوص بعد از جنگ جهانی دوم، در مفهوم خواهرخواندگی شهرها یا شهرهای دوقلو، تجسم عینی همکاری بین شهرها را در بسیاری از جنبه‌ها تا امروز نشان داده است؛ وجود ۲۴۰۰ قرارداد خواهرخواندگی در دنیا مؤید این مطلب است.

افلاطون، فیلسوف یونانی در این زمینه چهار صفت را لازمه جهش یک شهر به کمال، عنوان می‌کند که مهمترین آنها را تدبیر می‌داند. معنای تدبیر در این گفته، سازماندهی داخلی یک شهر با شهرهای دیگر و حسن رابطه با شهرهای دیگر عنوان شده است.

شهرهای مختلف جهان برای رسیدن به اهداف تعیین شده خود، سیاست‌های شهری مختلفی را پایه‌ریزی می‌کنند. این سیاست‌های شهری تلاشی است برای انتظام، کنترل و مدیریت نیروهای شکل دهنده نواحی شهری.

آنچه که امروزه در دنیا و در ایران در رابطه با روابط خواهر شهری ملاحظه می‌شود، بخش کوچکی از جریان جهانی شدن و پیوندها با شبکه‌های جهانی است که در این نوشتار بررسی شده است. هدف این نوشتار ارزیابی نقش شبکه‌های شهری به وسیله ابزارهای جنبش خواهرشهری است.

مفهوم خواهرخواندگی شهرها

خواهرخواندگی، پیمان همکاری بلندمدت و رسمی دو شهر است که بین شهرداران دو شهر برای ایجاد همبستگی و اتحاد بیشتر انسانی و فرهنگی منعقد می‌شود. این پیوند با پایان جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۴۵ میلادی، برای نخستین بار در بین شهرهای کشورهای اروپایی شکل گرفت. بنابراین روابط خواهرخواندگی کاتالیزوری بی‌نظیر برای رشد اقتصادی است. امروزه شهرهای خواهر خوانده یا خواهرشهرها، شبکه غیرانتفاعی و غیر دولتی گسترده‌ای از شهروندان و همکاری بین‌المللی را تشکیل می‌دهند و بیش از ۲۴۰۰ رابطه خواهرخواندگی رسمی بین شهرهای جهان وجود دارد. در اروپا به این گونه شهرها، شهرهای دوقلو یا شهرهای دوستی نیز می‌گویند. در امریکای شمالی و استرالیا از همین اصطلاح (شهرخواهر) استفاده می‌شود.

معیارهای ایجاد خواهرشهری و اهداف آن

پیمان خواهرخواندگی بین شهرهایی امضا می‌شود که نوعی وجه تشابه و همسانی از قبیل ویژگی‌های تاریخی، فرهنگی، نمادهای مشترک و ... با یکدیگر داشته باشند تا از ظرفیت‌ها و تجربیات یکدیگر برای پیشبرد اهداف خاص علمی، فنی، گردشگری و نظایر آن استفاده کنند و با اعزام گروه‌های کارشناسی از تجربیات یکدیگر بهره‌مند شوند.

زلینسکی^۱ (۱۹۹۱) بر این باور بود که گزینش خواهرشهری نمی‌تواند از روی حادثه و بدون مطالعه باشد بلکه در این ارتباط تعدادی معیار به عنوان پیش شرط برقراری روابط خواهرشهری وجود دارد که این معیارها شامل ارتباطات تاریخی، شراکت اقتصادی، فرهنگی، بازآفرینی، ارتباطات ایدئولوژیکی (مانند اسامی مکان‌های مشابه یا ماهوی) و همچنین وجود اختلافات مکانی و فاصله‌ای می‌باشد. پیمان خواهرخواندگی رابطه‌ای دوستانه و هدفمندی است که به منظور تبادل اطلاعات و تجربیات و توسعه مناسبات فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، شهری، فنی و سیاسی میان یک جامعه شهری با جامعه شهری

همانند خارجی برقرار می‌شود.

در این ارتباط کرمرات^۲ (۱۹۹۶) و راماسامی^۳ و کرامر (۱۹۹۸) بر این باور هستند که نخستین انگیزش برای روابط پایدار خواهرشهری، درک فرهنگی و دوستی بین شهرهاست.

تاریخچه ایجاد خواهرخواندگی شهرها

علیرغم اینکه شهرهای شبکه‌ای، نتیجه شبکه جهانی معاصرند ولی این مفهوم ریشه و ردپایی در صدها سال قبل داشته است. ریشه پدیده خواهرشهری به بعد از جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵) برمی‌گردد که اولین جرقه‌های ایجاد این روابط به وسیله شهرداران شهرها زده شده است. در این دوره شهرها خواهان مشارکت و تبادل تجربیات خود در راستای بازسازی ویرانی‌هایی شدند که جنگ از خود بجا گذاشته بود. مدتی بعد و در سال ۱۹۵۶ رئیس جمهور وقت امریکا (ژنرال آیزنهاور) در ارائه برنامه «مردم به مردم» بر شکل‌گیری پیمان خواهرخواندگی شهرهای امریکا با دیگر شهرهای جهان تأکید کرد؛ بدین ترتیب حرکتی جهانی در این مفهوم پایه‌گذاری شد. هدف آیزنهاور از تأکید روی این طرح، درگیر کردن افراد و سازماندهی گروه‌ها در تمامی سطوح جامعه برای کاهش درگیری‌ها در سطح جهان و منطقه با انعقاد قرارداد خواهرخواندگی بود.

مزیت‌های ایجاد روابط خواهرشهری

به هر حال فرایند جهانی شدن نه تنها موجب به وجود آمدن شبکه شهرهای جهانی در اصطلاح اقتصادی شده است، بلکه این فرایند باعث بوجود آمدن انواع دیگر شبکه‌ها مانند سازمان‌های عام‌المنفعه مانند،^۴ IULA،^۵ WACLAC،^۶ OWCH نیز شده است. جنبش خواهرشهری که در میان این شبکه‌ها می‌توان به آن اشاره کرد، به عنوان یک رابطه شهری-شهر، نمود یافته است. مفهوم خواهرشهری یک گام رو به جلو در روابط بین‌المللی شهرها در سطح شهرداری‌ها بر مبنای درک فرهنگ‌های همدیگر و با هدف تولید ارزش‌های مشترک است. پیمان خواهرخواندگی

باعث رشد در توسعه پایدار شهرها، کاهش مشکلات جوانان، برهمکنش‌های فرهنگی و تلاش برای ارسال کمک‌های بشردوستانه در زمان بحران می‌شود. همچنین باعث افزایش ارزش‌ها و علایق مشترک بین شهرهای خواهرشده و احتمال تثبیت صلح پایدار جهانی و منطقه‌ای را تقویت می‌کند.

در جایی دیگر تورندون^۷ برخی از مزیت‌های اقتصادی روابط خواهرشهری را این گونه بیان می‌دارد:

- فراهم کردن اتصال و ایجاد رابطه میان بازارهای جدید و خطوط تولیدی،
- افزایش شهرت فرامرزی برای هر دو شرکت خصوصی برای هر دو طرف،
- تقلیل هزینه‌های تحقیق و جستجو در معاملات تجاری،
- افزایش توریسم،
- تسهیل اشتراک فناوریانه و اطلاعاتی و اتصال به مراکز پژوهشی و تحقیق،
- جذب پول و شهریه از دانشجویان خارجی

دو شهر مارشال تاون و ویلات چوویت در قاره آمریکا، مزیت جالبی را از اتحاد رابطه خواهرشهری به دست آورده‌اند. این مزیت مربوط به قانونی شدن مهاجرت شهروندان دو شهر و مهاجرت بدون مشکل به شهرهای همدیگر است. این قرارداد در سال ۱۹۸۹ منعقد شد که مزیت این کار کاهش بیکاری در دو خواهر شهر به واسطه عدم احتیاج به نیروی کار از غیر این شهرهاست. به این ترتیب دو شهر فوق می‌توانند کمبود نیروی کار را هم از شهرهای یکدیگر جبران کنند.

خواهرخوانده‌ها چگونه همدیگر را پیدا می‌کنند؟

این شهرها از راه‌های مختلفی همدیگر را پیدا می‌کنند. گاهی شهرداران دو شهر همدیگر را ملاقات می‌کنند و با همدیگر آشنا می‌شوند و پس از آن مقدمات خواهرخواندگی شهرهای خود را فراهم می‌آورند. در موارد دیگر گروه یا افرادی از اجتماع، محلات، تجار یا اعضای انجمن‌های قومی، جریان امور را به دست

می‌گیرند و کمیته خواهرخواندگی را ایجاد کرده و سپس از رهبران منتخب خود می‌خواهند که همکاری رسمی بین دو شهر از دو کشور ایجاد شود. برخی از این شهرها نیز به علت هم نام بودن و یا به سبب اینکه جشن و فستیوال مشابهی دارند، خواهرخوانده می‌شوند.

شرایط و مسایلی که باید برای داشتن روابط موفق خواهرخواندگی بین شهرها رعایت شود، شامل حمایت و مشارکت شورای شهر، تشکیل کمیته‌های ویژه، مشارکت مستقیم دپارتمان‌های مختلف شهری مانند توسعه اقتصادی، فنی، امنیت عمومی، بهداشت، آموزش جوانان، محیط‌زیست و... می‌باشد. امکان همکاری بخش خصوصی و شرکت‌های تجاری کوچک و توجه به تفاوت‌های فرهنگی بین دو جامعه برای جلوگیری از برخوردهای فرهنگی جدی، برگزاری مباحث و سمینارهای فرهنگی و تعریف اهداف همکاری و... می‌تواند شرایط را برای داشتن روابط حسنه خواهرشهری آماده کند.

استانبول و خواهرشهرهایش

استانبول به عنوان بزرگترین شهر ترکیه در غربی‌ترین قسمت این کشور قرار دارد و تنها شهری است که هم زمان در دو قاره آسیا و اروپا واقع شده است. ساخت این شهر به سال ۳۳۶ میلادی برمی‌گردد که کنستانتین، امپراتور روم آن را بنا کرد که بعدها قسطنطنیه نام‌گذاری شد. اسلامبول نام دیگر این شهر است ولی به طور رسمی از سال ۱۹۳۳ نام این شهر به استانبول تغییر نام داد. مسجد ایاصوفیه مهمترین اثر معماری این شهر است. این مسجد ابتدا کلیسا بود و چندین بار به سبب آتش‌سوزی و زلزله نابود ولی دوباره بازسازی شده و هم اکنون به عنوان نماد این شهر محسوب می‌شود. امروزه حتی با تغییر پایتخت به آنکارا، این شهر همچنان به عنوان مرکز مهم صنعتی، علمی، فرهنگی و اقتصادی ترکیه عمل می‌کند. به علت ویژگی‌های جغرافیایی، این شهر از گذشته‌های دور به عنوان مرکز خطوط ارتباطی محسوب می‌شد و می‌شود. پل احداث شده در شهر استانبول توانسته این شهر را به اروپا متصل کند که علاوه بر گسترش روابط با اروپا باعث به وجود آمدن منظره بسیار زیبای شهری نیز شده است. اولین خواهرشهرهای استانبول به وسیله تلاش‌های

فردی کنسولی و کارمندان دولتی به وجود آمد. به همین دلیل موقعیت و مکان اولین خواهرشهر، بسیار دوارز استانبول بود.

ریودوزانیرو: استانبول ابتدا در سال ۱۹۶۵ با شهر ریودوزانیرو روابط خواهرشهری را به وجود آورد. بازتاب اصلی این قرارداد در واقع زمانی بود که بعد از زلزله آگوست ۱۹۹۹ استانبول، ریودوزانیرو به عنوان اولین شهری بود که کمک‌های انسان دوستانه خود را در سریع‌ترین زمان ممکن به استانبول ارسال کرد. جدا از این‌گونه روابط حسنه، این دو شهر در زمینه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی و توریستی با هم در ارتباطند.

کلن: شهردار کلن به عنوان دیگر خواهرشهر استانبول (بعد از زلزله استانبول که اشاره شد)، ضمن جمع‌آوری کمک‌های مردمی برای افرادی که خانواده خود را از دست داده بودند، شروع به ساخت پناهگاه و یتیم‌خانه برای آسیب‌دیدگان کرد. رابطه خواهرشهری استانبول و کلن همیشه به علت روابط کهن تاریخی و اقتصادی موجود بین این دو شهر، قوی و پایدار بوده است. به عنوان مثال در سال ۱۹۹۷ شهر کلن طرح بزرگی را برای شرکت‌کنندگان استانبولی تدارک دید. با این طرح این امکان به شهر استانبول داده می‌شد که شهرشان را به خیل عظیم بازدیدکنندگان که از دیگر کشورهای مختلف آمده بودند، معرفی کنند.

شانگهای: شهرداری شانگهای به عنوان یکی دیگر از خواهرشهرهای استانبول هر ساله نمایشگاه عکسی از شهر استانبول در این شهر برگزار کرده و این شهر را به مردم شانگهای بهتر معرفی می‌کند. همچنین هنرمندان صنایع دستی استانبول این امکان را دارند تا صنایع ظریف دست ساز خود را در شانگهای عرضه کنند. همین شرایط را استانبول برای شانگهای فراهم آورده است. این وضعیت شرایط کاهش بیکاری و جذب توریسم را برای هر دو کشور فراهم می‌آورد.

شیمونوسکی: این شهر ژاپنی نیز خواهرشهر استانبول است و روابط گسترده فرهنگی - آموزشی با استانبول دارد. شهرداری شیمونوسکی هر ساله از دانشجویان استانبولی که برای آموزش و یادگیری زبان ژاپنی، اقتصاد ژاپن و زندگی تجاری در ژاپن به این شهر می‌آیند و در دانشگاه آنها تحصیل می‌کنند، حمایت‌های ویژه‌ای به عمل می‌آورد.

علاوه بر این، هر ساله هفته‌ای در این شهر به نام هفته بزرگداشت استانبول نامگذاری می‌شود که در آن، شهر استانبول را به مردم شیمونوسکی معرفی می‌کنند. در سال ۲۰۰۳ شهردار شیمونوسکی، آن سال را به عنوان سال ترکیه اعلام کرد. در همان سال شهردار استانبول بزرگ با افتتاح باغ ژاپنی که به وسیله شهردار شیمونوسکی در استانبول ساخته شده بود، هفته بزرگداشت فرهنگی ژاپنی‌ها را سازماندهی کرد.

یوسان: شهری کره‌ای که با داشتن روابط خواهر شهری با استانبول خواهان احداث پارک‌های تحقیقاتی در این شهر است تا بدین ترتیب امکان گسترش روابط علمی و آکادمیک را فراهم کند.

با دقت به مسایل مطرح شده بالا در روابط خواهرخواندگی متوجه مزیت‌های بالای چنین روابطی از ابعاد مختلف برای طرفین قرارداد می‌شویم. در کل تا زمان ترجمه این مقاله شهر استانبول با ۲۷ شهر از نقاط مختلف جهان روابط خواهرشهری امضا کرده است که با عنایات دولت ترکیه، آینده‌ای امیدبخش از توسعه این روابط برای این شهر پیش‌بینی می‌شود.

امروزه ترکیه به عنوان یکی از قطب‌های مهم گردشگری در جهان عمل می‌کند و به عنوان هشتمین کشور پر درآمد جهان از حیث گردشگری به شمار می‌آید و استانبول در فرایند درآمد زایی، نقش بسیار مهمی را ایفا می‌کند که جا دارد از این تجربیات در کشور خودمان از کانال روابط خواهرشهری استفاده شود.

جدول ۱: توزیع پیوندهای خواهرشهری استانبول از بعد دوره زمانی- مکانی

قاره	تا ۱۹۷۰	۱۹۷۰-۱۹۸۰	۱۹۸۰-۱۹۹۰	۱۹۹۰-۲۰۰۰	۲۰۰۰-۲۰۰۴	در آینده
اروپا			فرینز (ایتالیا) برلین (آلمان)	بارسلونا (اسپین) کلن (آلمان) سارایوو (بوسنی) اُدسا (اُکراین) دورس (آلبانی) استکهلم (سوئد) استراسبورگ (فرانسه) وارسوا (اُکراین) بوداپست (مجارستان) پراگ (چک) ونیز (ایتالیا) پترزبورگ (روسیه)	فیلیپ (بلغارستان) کاستنس (رومانی) اسکوپیه (مقدونیه) آتن (یونان) تاپولی (ایتالیا) پاریس (فرانسه) رتدام (هلند)	
آسیای غربی		لاهور (پاکستان)	جده (عربستان سعودی)	مری (ترکمنستان) اُس (قرقیزستان) ارمن (اردن) آلماتی (قزاقستان) کابل (افغانستان)	قازان (تاتارستان)	بیروت (لبنان) سمرقند (ازبکستان) تبریز (ایران)
آسیای شرقی		شیمونوسکی (ژاپن)	جوهر و باهرو (مالزی) شانگهای (چین)	جاکارتا (اندونزی)	پوسان (کره جنوبی)	هوچی میم (ویتنام) بانکوک (تایلند)
آفریقا			کاریو (مصر)	زباط (مراکش)	کانستانتین (الجزایر) خارطوم (سودان)	کانستانتین (الجزایر)
آمریکای شمالی			هوستون (آمریکا)	تورنتو (کانادا)		
آمریکای جنوبی	ریودوژانیرو			هاوانا (کوبا)		بوینس آیرس (آرژانتین) مکزیکوسیتی (مکزیک)

در این بخش بعد از آشنایی با چند و چون روابط خواهرشهری و نیز بررسی خواهرشهرهای استانبول به طور مختصر، به بررسی خواهرشهرهای مهم ایران و به خصوص خواهرشهرهای اصفهان می‌پردازیم. عمده مطالب زیر به دست مهسا جزینی به نگارش در آمده است.

تهران		اصفهان		شیراز	
خواهر شهر	کشور مربوطه	خواهر شهر	کشور مربوطه	خواهر شهر	کشور مربوطه
لس آنجلس	ایالات متحده	شیان	چین	نیکوزیا	قبرس
سنؤل	کره جنوبی	کوالالمپور	مالزی	دوشنبه	تاجیکستان
پکن	چین	فرایبورگ	آلمان	چونگ‌کینگ	چین
هاوانا	کوبا	فلورانس	ایتالیا	پونا	هند
تشتوانه	آفریقای جنوبی	یاش	رومانی	رم	ایتالیا
کاراکاس	ونزوئلا	بارسلون	اسپانیا	اسلام‌آباد	پاکستان
		ایروان	ارمنستان	آستین	امریکا
		کویت	کویت	مسکو	روسیه
		هاوانا	کوبا	بوداپست	مجارستان
		لاهور	پاکستان	انکارا	ترکیه
		سن پترزبورگ	روسیه	وایمار	آلمان

تبریز		مشهد		همدان	
خواهر شهر	کشور مربوطه	خواهر شهر	کشور مربوطه	خواهر شهر	کشور مربوطه
استانبول	ترکیه	ارومچی	چین	کومل	بلاروس
هوشی‌مین	ویتنام	لاهور	پاکستان		
باکو	آذربایجان				
وین	اتریش				
قازان	روسیه				
غزه	فلسطین				

معرفی خواهرشهرهای اصفهان

می‌کنند. شهر اصفهان نیز تاکنون پذیرای هیأت‌های زیادی از شهرهای خواهر خوانده‌اش بوده است که حاصل این دیدارها تحولات به وجود آمده در این شهر تاریخی است. هم اکنون اصفهان با یازده شهر قرارداد خواهر خواندگی دارد که عبارتند از: بارسلونا - اسپانیا، فلورانس - ایتالیا، سن پترزبورگ - روسیه، یاش - رومانی، کوالالمپور - مالزی، فرایبورگ - آلمان، ایروان - ارمنستان، هاوانا - کوبا، کویت - شیان - چین و لاهور - پاکستان که در این بخش این شهرها معرفی خواهند شد.

شیان: اولین خواهر شهر اصفهان است. شیان شهر جهانگردی بین‌المللی مهم صنعت، علم و فناوری، آموزش و فرهنگ، تجارت و بازرگانی و مالی در منطقه غرب مرکزی

شهرهای تاریخی جهان گاهی به واسطه زمینه‌های تاریخی فرهنگی مشترکی که دارند، سعی در حفظ و حراست از آنها داشته و در این راستا نسبت به ایجاد یک رابطه غیر متمرکز از طریق انعقاد قراردادی موسوم به خواهرخواندگی اقدام کرده و سعی می‌کنند با اعزام گروه‌های کارشناسی از تجربیات یکدیگر استفاده کنند. شهر اصفهان نیز به عنوان اولین قدم در این زمینه با شهر تاریخی شیان از جمهوری خلق چین، رابطه خواهرخواندگی برقرار و پس از آن یادداشت تفاهم دیگری با شهر کوالالمپور در کشور مالزی منعقد کرد. براساس قرارداد خواهرخواندگی، این شهرها در زمینه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی، عمرانی و... با یکدیگر همکاری

چین شمالی قرار دارد. این شهر ۳۱۰۰ سال پایتختی ۱۲ سلسله از سلسله حکومت‌های مختلف چین را به یادک می‌کشد و یکی از ۴ پایتخت باستانی جهان است. این تاریخ طولانی باعث شده که آثار باستانی بسیار زیادی در این شهر متمرکز شوند. وجود ۳۱۴ آثار باستانی در این شهر، گویای تاریخی بودن این شهر است. بنابراین رابطه معناداری بین اصفهان و شیآن برقرار می‌باشد. لازم به ذکر است که این شهر به عنوان قدیمی‌ترین شهری است که با دنیای خارج ارتباط داشته زیرا جاده ابریشم که شرق و غرب دنیا را به هم متصل می‌کرد، از این شهر شروع می‌شد.

کوالالامپور: شهری مدرن و بسیار زیبا با نماد معروفش یعنی برج دوقلوی پتروناس (به عنوان بلندترین برج‌های دوقلوی جهان) از دیگر خواهرشهرهای اصفهان است. به واسطه رابطه خوبی که مالزی با ایران دارد، رابطه اصفهان و کوالالامپور نیز بسیار مطلوب است. بر پایی نمایشگاه گردشگری مالزی در اصفهان در سال گذشته مؤید این نکته است.

فرایبورگ: اصفهان اولین خواهرخوانده فرایبورگ در جهان اسلام و نهمین خواهرخوانده این شهر محسوب می‌شود. در نگاه فرایبورگی‌ها، اصفهان با داشتن جمعیتی بالغ بر ۲ میلیون نفر، بزرگترین خواهرخوانده فرایبورگ به شمار می‌آید و برقراری رابطه خواهرخواندگی میان فرایبورگ و اصفهان اولین خواهرخواندگی میان یک شهر آلمانی و یک شهر ایرانی محسوب می‌شود. فرایبورگ در راستای همکاری‌های اقتصادی با خواهرخوانده ایرانی خود (یعنی اصفهان) انجام دو پروژه را در این شهر بر عهده گرفته است. براساس توافق فرایبورگ و اصفهان قرار است، فرایبورگی‌ها از نوسازی و تجهیز سیستم حمل و نقل عمومی در اصفهان حمایت کرده و پروژه‌هایی را در خصوص استفاده از انرژی خورشیدی در اصفهان به مورد اجرا در آورند. گروهی از آتش‌نشانان اصفهانی نیز برای آموزش به فرایبورگ اعزام شدند.

فلورانس: زادگاه لئوناردو داوینچی است. از شهرهای زیبا و تاریخی که در واقع رنسانس و تجدید حیات در اروپا از قرن ۱۵ از همین شهر و ونیز شروع شد. آندره مالرو که یک ادیب فرانسوی است می‌گوید: فلورانس از جمله معدود شهرهایی است که از نظر زیبایی و غنای هنری و فرهنگی با اصفهان قابل مقایسه است. براساس آمار منتشره از سوی یونسکو، بیش از ۶۰ درصد آثار هنری جهان در ایتالیا

پانوشت:

- 1- Zelinsky
- 2- Cremer et al
- 3- Ramasamy
- 4- international union of cities and local authority
- 5- world alliance of international associations of cities and local authority
- 6- organization of world heritage cities
- 7- Thorndon

نگهداری می‌شوند که شهر فلورانس بیش از نیمی از این آثار را در خود جای داده است. فلورانس مهد تمدن و فرهنگ اروپاست. شهرهای تاریخی مانند اصفهان و فلورانس به دلیل داشتن زمینه‌های تاریخی و فرهنگی مشترک دارای روابط حسنه‌ای از بعد انتقال تجربیات در زمینه‌های مختلف هستند. قرارداد خواهرخواندگی اصفهان و فلورانس در جریان سفر لامبرتو دینی (وزیر امور خارجه وقت ایتالیا) به تهران و هیات همراه در تاریخ ۲۲ شهریور ۱۳۷۷ به امضای دو طرف رسید. شهرداران دو شهر اصفهان و فلورانس این قرارداد را طی مراسمی در شهر اصفهان امضا کردند. ماریو پرمیچه ریو، شهردار فلورانس پس از امضای این قرارداد، آن را سنگ بنای همکاری‌های فرهنگی آینده میان دو شهر اصفهان و فلورانس نامید. تبادل هیات‌های فرهنگی، همکاری‌های کارشناسی فرهنگی، تبادل توریسم و همکاری‌های اقتصادی از جمله مهم‌ترین محورهای قرارداد خواهرخواندگی اصفهان و فلورانس است. از مهمترین ثمره‌های این قرارداد، مرمت کلیسای جلفای اصفهان به وسیله کارشناسان ایتالیایی بود. **یاش:** صرفاً در حد یک قرارداد باقی مانده؛ چون رومانی بعد از فروپاشی بلوک شرق دچار مشکلات داخلی شده، اگر چه به لحاظ تاریخی به اصفهان شبیه است. **بارسلون:** دومین شهر بزرگ اسپانیا و بزرگترین بندر این

کشور با ۵ میلیون نفر جمعیت. قدمت شهر بارسلون که به وسیله اقوام کارتاژ پایه‌گذاری شد به سده اول میلادی باز می‌گردد. کنت بارسلون پادشاه شجاعی بود که این شهر و ایالت کاتولینا را از سلطه دشمن یعنی روم شرقی نجات و در واقع نام این شهر به احترام او بارسلون نامیده شد. شهر بارسلون از نظر فرهنگی، یکی از غنی‌ترین شهرهای اسپانیا است. به طوری که به تنهایی ۳ محوطه میراث جهانی این کشور را در خود جای داده است و ۷ اثر آن در میراث جهانی ثبت شده‌اند. محورهای خواهرشهری اصفهان با این شهر باستانی، فرهنگی، ورزشی و تجاری است.

ایروان: پایتخت ارمنستان است. علت اینکه این شهر رابطه خواهرشهری با اصفهان برقرار نموده است به واسطه وجود اقلیت ارمنی در شهر اصفهان است و محورهای این همکاری بین دو خواهرشهر به مسائل فرهنگی و تأمین مطلوب نیازهای اتباع دو کشور مربوط می‌شود.

کویت: علت اصلی آغاز روابط خواهرشهری با کویت در واقع وجود رابطه همجواری است. مردم این شهر بسیار ثروتمندند و این کشور هیچ بدهی خارجی ندارد و سالانه بیش از یک میلیارد، صرف تأمین امنیت خود از سوی نظامیان امریکایی می‌کند.

هاوانا: به علت اینکه در یک قاره دور دست قرار دارد و کشوری فقیر و تحریم شده است، امکان اینکه سطح مطلوبی از ارتباط را با اصفهان برقرار کند، دارا نیست.

لاهور: قرارداد با لاهور ۳ سال قبل بسته شده و شهردار آن نیز از شهردار اصفهان برای عقد تفاهم‌نامه عملکرد دعوت به عمل آورده است. از سویی به واسطه این که یک شهر تاریخی و دانشگاهی و مسلمان است، زمینه فعالیت زیادی موجود است. اما به واسطه برخی مشکلات سیاسی تاکنون میسر نشده است.

سن پترزبورگ: بنیانگذار این شهر پتر کبیر است. سن پترزبورگ شامل ۴۲ جزیره است که با ۵۶۰ پل به همدیگر متصل شده‌اند. پتروگراد و لنین‌گراد اسامی دیگر این شهر است. موزه بزرگ آرمیتاژ و قلعه پتروپال از مهمترین آثاری است که می‌شود در این شهر آنها را ملاحظه کرد. در سال ۱۸۵۵ دانشکده خاورشناسی در این شهر بنیان نهاده شد که زبان فارسی نیز در آن تدریس می‌شود. این حرکت آغازی بود برای ایجاد روابط خواهرشهری بین این دو شهر. استفاده

از پتانسیل‌های اقتصادی، علمی، فنی و فرهنگی برای توسعه روابط خواهرشهری از اهم مفاد خواهرشهری این دو شهر است.

اصفهان هر ساله نمایشگاهی بین‌المللی با عنوان خدمات شهری برگزار می‌کند و در آن از خواهرخوانده‌هایش برای حضور دعوت به عمل می‌آورد. جدای از آن در سال ۱۳۸۶ به مناسبت پایتخت فرهنگی جهان اسلام، اجلاس کلانشهرهای کشور با شهرهای خواهرخوانده اسلامی اصفهان برگزار شد.

نتیجه‌گیری

جنبش خواهرشهری در راستای درک اجتماعی و فرهنگ‌های مختلف، کمک‌های بزرگی را انجام داده است. این جنبش همان طوری که که در ترجمه مربوط به خواهرشهرهای استانبول و نیز خواهرشهرهای اصفهان بیان شد، توانسته به تجارت بین‌المللی، توسعه اقتصادی، توسعه پایدار و... در سطح محلی کمک فراوانی کند. البته ظرفیت برای ارتقای همکاری‌ها بسیار بالاست و ما معتقدیم در این مسیر باید بیشتر تلاش شود. واقعیت این است که امروزه جهانی شدن در دنیای ما با سرعت بالایی در حال انجام است و کشورها و شهرهای مختلف جهان خواه ناخواه خود را درگیر این جریان می‌بینند. در این فرایند آنچه که بسیار مهم است، چگونگی ارتباط بین عناصری است که این فرایند را به فعلیت می‌رسانند. شهرهای مختلف جهان از اثرگذارترین و اثرپذیرترین مکان‌هایی‌اند که می‌توانند این فرایند را سرعت بخشند. شهرها با برقراری ارتباطات دور و نزدیک خود با اقصی نقاط جهان با آخرین پیشرفت‌ها و تغییر و تحولات آشنا می‌شوند و خود را در مسیر جهانی شدن می‌یابند. هدف از این نوشتار، در واقع آشنایی با محورهای اصلی مفهوم خواهرخواندگی و اهداف و مزایایی که برای هر دو طرف می‌تواند در برداشته باشد، بود. همان طور که ملاحظه شد، این قراردادها همکاری، چقدر ظرفیت‌های همکاری دو شهرخواهر را افزایش می‌دهند و می‌توانند عاملی باشند تا دو ملت در سطح کلان به واسطه خواهرخواندگی و همکاری (به عنوان بدنه کوچکی از کشورهای خود) مشکلات موجود را کنار گذاشته و دست دوستی یکدیگر را بفشارند. بدین ترتیب باعث صلح پایدار در مناطق خود شده و مردم خود را از فواید این همکاری و دوستی بهره‌مند می‌سازند.

منابع:

- ۱- اسکات، آلن. شهر - منطقه جهانی، ترجمه پانته‌آ لطفی کاظمی، چاپ اول: انتشارات پردازش و برنامه‌ریزی شهری، ۱۳۸۴.
- ۲- رئای شورت، جان - هیون کیم، یونگ. جهانی شدن و شهر، مترجمان: احمد پوراحمد و شایان رستمی، انتشارات جهاد دانشگاهی، ۱۳۸۴.
- ۳- صادقی، اسماعیل. صفایی، مهید. آینده شهری قرن ۲۱، چاپ اول، نشر جامعه مهندسان مشاور ایران، ۱۳۸۸.
- ۴- عظیمی، ناصر. پویش شهرنشینی و میانی نظام شهری، مشهد، نشر نیکا، ۱۳۸۱.
- ۵- کاکرین، آلن. سیاست‌های شهری رویکرد انتقادی، ترجمه از عارف اقوامی مقدم، انتشارات آذرخش، ۱۳۸۷.
- ۶- مامفورد، لوفیز. فرهنگ شهرها، ترجمه از عارف اقوامی مقدم، چاپ اول، انتشارات وزارت مسکن و شهرسازی، ۱۳۸۵.
- ۷- نقدی، اسدالله، درآمدی بر جامعه‌شناسی شهری (انسان، شهر)، چاپ اول، انتشارات مهین، ۱۳۸۲.
- ۸- وبر، ماکس. شهر در گذر زمان، ترجمه از شیوا کاویانی، انتشارات شرکت سهامی، ۱۳۸۴.
- ۹- هاروی، دیوید. عدالت اجتماعی و شهر، مترجمان: فرخ حسامیان و محمدرضا حائری و بهروز منادی‌فر، انتشارات پردازش و برنامه‌ریزی شهری، ۱۳۷۶.
- 10- Ambassador William P. McCormick. Keynote Speech to sister Cities Conference. Te Anau. Friday 27 April 2007. [شهریار ۶۷ / سال یازدهم / شماره ۱۰۰](http://www.sistercities.org.nz/editable/pdf(11-Halswell%20St.Thorndon.The%20economic%20benefits%20of%20sister%20City%20relationships.Report%20to%20Sister%20Cities%20New%20Zealand.March.2003).www.cityrelationship.org.j2014(12-mark%20A.Grey%20Anna%20C.Woodrick%20Unofficial%20Sister%20Cities%20Meatpacking%20Labor%20Migration%20between%20villachuat%20Mexico%20and%20Marshalltown%20Iowa).http://en.wikipedia.org/wiki/sistercities(13-Sister%20Cities%20Internat%20onal%201301Pennsylvania%20Avenue,Suite%2050%20Washington%20DC).2004www.sister-cities.org(14-Tuizun%20baykan%20leveny.Seda%20kundak.Allye%20abuglumser.The%20role%20of%20ci%20es%20in%20construc%20on%20of%20global%20urban%20culture).www.citiesunit.tk(15-www.miraam.com%201389/0/1/tehran-sister-city(16-www.wikipedia.org(17-www.tourism.net/tm9/</div><div data-bbox=)